

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Jana Ducháčka a soudců JUDr. Ivy Trávníčkové, Ph.D., a Mgr. Jiřího Kopeckého ve věci

žalobkyně: N [redacted] S [redacted], narozená dne [redacted]
bytem [redacted], [redacted]

proti
žalovanému: M [redacted] S [redacted], narozený dne [redacted]
bytem [redacted], [redacted]
zastoupený advokátem [redacted]. I. [redacted] H [redacted]
sídlem [redacted], [redacted]

o výživné zletilého dítěte,
k odvolání žalovaného proti rozsudku Okresního soudu v [redacted] ze dne 5.12.2019,
č.j. [redacted],

takto:

- I. Rozsudek okresního soudu se v odvoláním napadených výročních bod body I. a II. **mění** tak, že se požadavek žalobkyně na plnění výživovací povinnosti ze strany žalovaného od 8.1.2019 v částce 1.900 Kč měsíčně, **zamítá**.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů za řízení před soudem prvního stupně, ani za odvolací řízení.

Odůvodnění:

1. Shora uvedeným rozsudkem okresní soud zavázal žalovaného platit na výživu žalobkyně 1.900 Kč měsíčně s účinností od 8.1.2019 (výrok I.); určil dlužné výživné za dobu od 8.1.2019

Shodu s prvopisem potvrzuje [redacted].

do 30.11.2019 ve výši 20.470 Kč, které žalovanému umožnil zaplatit ve splátkách po 1.000 Kč (výrok II.); žalobu zamítl v části, v níž se žalobkyně domáhala od 8.1.2019 na výživném dalších 1.100 Kč měsíčně (výrok III.) a žádnému z účastníků nepřiznal právo na náhradu nákladů řízení (výrok IV.).

2. Rozhodl tak o požadavku žalobkyně, která se domáhala po žalovaném placení výživného ve výši 3.000 Kč měsíčně od podání žaloby (tj. ode dne 8.1.2019). Tvrdila, že je žákyní ██████ ročního ██████ ██████, kde přes týden bydlí na internátu, víkendy tráví střídavě v ██████ u svého přítele, nebo u babičky v ██████. Matka žalobkyně je na mateřské dovolené a žalobkyni přispívá na výživu 2.500 Kč měsíčně, žalovaný na její výživu nepřispívá niče.
3. Žalovaný navrhol žalobu jako nedůvodnou zamítnout. Tvrdil, že žaloba je v rozporu s dobrými mravy, neboť žalobkyně studuje již třetí střední školu a ve svých ██████ letech byla ke dni podání žaloby v ██████ ročníku. Její výsledky na předchozích školách neodpovídaly řádnému studiu a třetí pokus o studium je nadstandardní, při němž ji žalovaný chtěl podporovat, avšak při plnění jejích určitých povinností. Pokud žalobkyně chce studovat, a současně si žít svůj život, musí si na to opatřit peněžní prostředky sama.
4. Po provedeném dokazování se soud prvního stupně nejprve zabýval otázkou, zda požadavek žalobkyně na výživné není v rozporu s dobrými mravy s ohledem na předchozí nedokončené studium na dvou středních školách se špatnými studijními výsledky. Žalobkyně nejprve studovala ██████, ██████, p.o., od 1.9.2016 do 15.10.2017. Škola ji nebavila a požádala rodiče, aby mohla přestoupit na jinou školu. Od 16.10.2017 do 31.8.2018 navštěvovala Střední školu ██████, ██████, obor kadeřník a studium bylo ukončeno pro neprospěch – nepostoupení do vyššího ročníku (neuspěla při praktických zkouškách). Následně žalovaný podpořil žalobkyni v dalším studiu na ██████ a Střední odborné škole ██████, obor ██████, kam nastoupila 27.9.2018 a v současné době studuje ██████ ročník.
5. Soud prvního stupně měl za to, že podporou v dalším studiu v dosahu bydliště, uhrazením nákladů spojených s nástupem do prvního ročníku a pomocí při vyjednávání o případném uznání studia prvního ročníku na ██████, ██████, se žalovaný rozhodl žalobkyni ve studiu podpořit a na počátku akceptovat další studium žalobkyně, přestože věděl, jakým způsobem a s jakými výsledky dosud žalobkyně studovala. Proto nemůže nyní poukazovat na rozpor s dobrými mravy, pokud se žalobkyně domáhá výživného i po předchozím nedokončeném studiu na dvou středních školách.
6. Nyní žalobkyně studuje řádně ██████ ročník ██████, do školy dochází pravidelně, jedná se o průměrnou žákyni, do ██████ ročníku nastoupila po řádném ukončení ročníku ██████.
7. Nárok žalobkyně na výživné v období od 8.1.2019 posuzoval soud prvního stupně podle § 910, § 911 a § 913 občanského zákoníku č. 8/2012 Sb. (dále také jen o.z.) a dospěl k závěru, že jsou splněny podmínky pro přiznání výživného, avšak v nižší míře, než požadovala. Nezhlednil přitom majetkové poměry žalovaného, jeho další dvě vyživovací povinnosti, a základní potřeby žalobkyně, které jsou z části kryté i vyživovací povinností její matky. O výživném ve výši odpovídající uspokojování pouze základních potřeb spotřebního charakteru (ošacení, obutí, stravování, nutné náklady na studium střední školy) okresní soud uvažoval proto, že měl za prokázané, že žalobkyně odešla z domácnosti žalovaného poté, co odcizila peněžní prostředky z jeho peněženky. Považoval toto jednání dítěte ve vztahu k rodiči za nemorální, avšak současně jej přičítal i na vrub nedostatečné výchovy rodičů. Žalobkyně od útlého věku vyrůstala v nekompletní rodině, zejména v období dospívání měnila výchovná prostředí, což se projevilo i na jejím studiu. Přestože krádež peněz nelze schvalovat, s ohledem na tato zjištění má žalobkyně nárok alespoň na výživné sloužící k uspokojování základních potřeb, to při zohlednění, že sama odešla z domácnosti žalovaného, kde měla možnost bydlet, a způsobu jakým dosud přistupovala

ke studiu, zejména na Střední škole [redacted] v [redacted]. Zohlednil též příjem žalovaného ve výši okolo 15.000 Kč čistého měsíčně, s kterým může disponovat i po placení splátek v rámci své insolvence poté, co usnesením Krajského soudu v [redacted] v [redacted] ze dne 15.8.2019, č.j. [redacted], byl zjištěn jeho úpadek a řešení povolením oddlužením.

8. Dlužné výživné za období od 8.1.2019 do 30.11.2019 ve výši 20.470 Kč umožnil žalovanému zaplatit ve splátkách po 1.000 Kč měsíčně a žalobu ve zbytku, v níž se žalobkyně domáhala zaplacení dalších 1.100 Kč měsíčně za dobu od 8.1.2019, zamítl jako nedůvodnou.
9. Proti výrokům I. a II. rozsudku okresního soudu podal žalovaný odvolání. Namítal, že již vyčerpal svou ochotu poskytnout žalobkyni jakoukoli další podporu. Měl za to, že aktuální studium žalobkyně nelze považovat za pokračování přípravy dítěte na budoucí povolání a poukázal na skutečnost, že v předchozích obou školách v [redacted] nestudovala pouze části ročníků, nýbrž vždy [redacted] ročníky celé, tedy dva roky. Žalobkyně tak bez důvodu nepokračovala ve studiu na dvou školách v [redacted]. Připomněl, že [redacted], [redacted], jejíž obor se shoduje s oborem, který aktuálně studuje, ukončila z důvodu, že ji škola nebavila. Vytykal žalobkyni, že se nechovala v souladu s § 857 o.z. a nedbala svých rodičů, když se k nim nechovala, a dosud nechová, slušně. Namítal, že si žalobkyně veškeré problémy způsobila sama v důsledku svého vlastního chování a nemůže argumentovat ani tím, že školy v [redacted] studovala internátním způsobem, jak je ostatně studují jiné děti, pokud mají o studium zájem. Připustil, že souhlasil s tím, aby zahájila studium [redacted] a Střední odborné školy [redacted], avšak studium jím bylo vnímáno, stejně jako jeho partnerkou, za výjimečné, za něco, na co nemá žalobkyně právo. Navíhl změnu napadeného rozhodnutí a zamítnutí návrhu žalobkyně v celém rozsahu.
10. Žalobkyně k odvolání žalovaného zpochybňovala jeho péči o její osobu, měla za to, že se o ni v podstatě v životě nestaral a dluží jí na výživném vysokou částku, současně je zatížen sedmnácti exekucemi. Uvedla, že [redacted], [redacted] byla zaměřena spíše na matematiku, zatímco [redacted] a Střední odborná škola [redacted], spíše na právo a obě školy se tak zásadně liší. V současné době jí na výživu matka přispívá částkou 2.000 Kč měsíčně a ona sama si již našla brigádu na vrátnici, kde si měsíčně vydělá 5.000 Kč. Tvrdila, že žalovanému se též snažila vysvětlit, že mu peníze z peněženky ukradla její kamarádka, v té době závislá na pervitinu. Ona sama mu žádné peníze nikdy nevezala, naopak mu pomáhala v restauraci a nikdy za to nic neměla.
11. Odvolací soud přezkoumal rozsudek okresního soudu podle § 212, § 212a o.s.ř. a dospěl k následujícím závěrům.
12. Soud prvního stupně z provedených důkazů učinil odpovídající skutková zjištění, na něž krajský soud pro stručnost odkazuje. Krajský soud však dospěl k jiným právním závěrům.
13. Podle občanského zákoníku patří mezi předpoklady existence vyživovací povinnosti mezi rodičem a dítětem tzv. stav odkázanosti na výživu na straně dítěte (§ 911 o.z.), schopnost, možnost a majetkové poměry rodiče umožňující výživné plnit (§ 913 odst. 1 o.z.) a soulad poskytování výživného s dobrými mravy (§ 2 odst. 3 o.z.).
14. Žalobkyni lze přisvědčit v tom, že studium na škole představuje okolnost, od níž se odvíjí vyživovací povinnost rodičů, protože rodiče jsou povinni zajistit dítěti výchovu a vzdělání (§ 858 o.z.), přičemž trvání vyživovací povinnosti a práva na výživné, nezávisí na nabytí zletilosti (§ 859 o.z.), ale pokračuje do doby, než je schopno se samo žít (§ 911 o.z.). Neznamená to však, že vyživovací povinnost trvá při jakémkoliv studiu. Trvá pouze po dobu studia sloužícího k prohlubování předchozího vzdělání, když je řádnou přípravou na budoucí povolání. Za situace, kdy studium nenesé znaky soustavnosti a cílevědomosti, nelze na rodiči spravedlivě požadovat,

aby vynakládal peněžní prostředky, které by ve svém důsledku nepřispívaly k osobnímu rozvoji dítěte (viz např. usnesení Ústavního soudu ze dne 25.3.2014, sp. zn. IV. ÚS 1247/13).

15. Žalobkyně začala studovat první střední školu – ██████████, ██████████, dne 1.9.2016, kde byl její průměrný prospěch na konci prvního ročníku ██████████. Měla ██████████ neomluvených hodin a k plnění školních povinností přistupovala spíše s nezájmem. Byť ze zprávy školy vyplývá, že v této době prožívala velmi komplikované vztahy se svou matkou, a z hlediska chování proto byla v ██████████ pololetí ██████████ ročníku spíše problémovou studentkou, což se ve druhém pololetí zlepšilo, studium ukončila dobrovolně přestupem na jinou střední školu (zpráva obchodní akademie na č.l. 52). Následně od 16.10.2017 do 31.8.2018 navštěvovala Střední školu ██████████, ██████████, obor kadeřník, kterou také předčasně ukončila po ██████████ ročníku studia, avšak v tomto případě nikoliv dobrovolně, ale pro neprospěch - nepostoupení do vyššího ročníku při evidované absenci ██████████ hodin, z toho ██████████ neomluvených (zpráva školy na č.l. 60). V této době již byla žalobkyně ve faktické péči žalovaného (od 28.6.2017). Ke změně výchovného prostředí rozhodnutím soudu došlo následně dne 25.7.2017, rozsudkem č.j. ██████████, kterým byla schválena dohoda rodičů, na jejímž základě nezletilá žalobkyně byla svěřena do péče žalovaného.
16. Po tuto dobu stále příprava žalobkyně na budoucí povolání trvala, byť tato příprava nebyla efektivní, avšak žalovaný se změnou školy souhlasil. Podle názoru krajského soudu příprava na budoucí povolání pokračovala ještě v době nástupu žalobkyně na ██████████ a Střední odbornou školu ██████████ ██████████, jejíž studium zahájila od 27.9.2018. Žalovaný (se svojí partnerkou) opět s tímto studiem souhlasil, žalobkyni jej zařizuje a umožňuje. Následně žalovanou podezřívá z krádeže peněžních prostředků z peněženky, a toto odcizení peněz je objektivní skutečností, kterou potvrzuje i žalobkyně, byť nyní v odvolacím řízení tvrdila, že peníze neodcizila ona, ale její kamarádka, v té době závislá na pervitinu. Nicméně žalobkyně tuto situaci žalovanému nijak nevysvětlila a ani nevysvětlovala, odstěhovala se z jeho domácnosti, a právě v této době a pro tuto okolnost, došlo k zániku vyživovací povinnosti žalovaného vůči žalobkyni. Není pak ani pravdou, že studium ██████████ a Střední odborné školy ██████████ ██████████, je řádnou přípravou na budoucí povolání z toho pohledu, že by sloužilo k prohlubování předchozího vzdělání a vedlo by k lepším budoucím vyhlídkám na získávání prostředků pro své životní potřeby prací. Byť žalobkyně i v odvolacím řízení tvrdila, že obchodní akademie v ██████████ má jinou skladbu předmětů, než obchodní akademie v ██████████. Nejedná se o objektivní informaci, která se naopak podává ze skladby předmětů ██████████ ██████████ (na č.l. 53) a učebního plánu ██████████ ██████████ (na č.l. 56). Je z nich zřejmé, že obě školy mají ve svém vzdělávacím programu stejné předměty, jako je český jazyk a literatura, anglický jazyk, další jiný cizí jazyk, dějepis, matematika, chemie, fyzika, biologie a ekologie, informatika, ekonomika, účetnictví a odlišují se pouze v části předmětů jako je např. statistika (██████████), právo, cvičení z práva a veřejná správa (██████████). Jinými slovy, základ studijních plánů v obou obchodních akademiích je stejný. Nemůže tak obstát tvrzení žalobkyně, že nyní od září 2018 studuje jinou střední školu než v minulosti od září 2016, a že by se obě školy zásadně lišily.
17. Pakliže vyživovací povinnost žalovaného zanikla a nyní již není ochoten dobrovolně žalobkyni ve studiu podporovat, nemůže být žaloba úspěšná, ani co do částky na pokrytí základních potřeb žalobkyně. Z těchto důvodů odvolací soud podle § 220 odst. 1 písm. a) o.s.ř. změnil rozhodnutí okresního soudu ve výroku I. a II. a návrh žalobkyně zamítl i co do částky 1.900 Kč měsíčně od 8.1.2019, čímž fakticky zamítl žalobu jako celek.
18. O náhradě nákladů řízení před okresním a odvolacím soudem pak bylo rozhodnuto podle § 224 odst. 1 ve spojení s § 142 odst. 1 o.s.ř., kdy procesně úspěšný žalovaný se práva na náhradu nákladů řízení vzdal.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí není odvolání ani dovolání přípustné.

Pardubice 12. května 2020

Mgr. Jan Ducháček v. r.
předseda senátu